Արծվաշենի 12-ը...

Մինչ իրենց մատաղ կյանքի վերջին մարտը, նրանք շահել էին փոքր ու մեծ ճակատամարտեր, իրենց ձեռքում էին պահել Տաուշի, Կրասնոսելսկի ռազմական տեսակետից մեծ կարևորություն ներկայացնող բարձունքները, թշնամուն հետ շպրտել Օրջոնիկիձե և Վահան գյուղերի տարածքներից: Եվ սակայն վճռական մարտն առջևում էր: Վանաձորի 016 մոտոհրաձգային դեսանտային գնդի տղաներից շատերի համար անցյալ օգոստոսի 4-ից 8-ը փառքի ու անմահության ճանապարհի սկիզբն էր: Նրանցից 12-ը դարձան հավերժի ճամփորդներ: Իրենց հրամանատարին՝ մայոր Էդվարդ Ավետիսյանին, տղաները կես խոսքից էին հասկանում: Չափազանց կարճ ժամկետում անհրաժեշտ էր կազմակերպել արծվաշենցիների դուրսբերումը, փրկել 4500 կյանք:

Հեշտ է ասել. մինչև ատամները զինված 800 օմոնական, հրասայլեր և այլ հզոր տեխնիկաներ, իսկ նրանց դիմաց ընդամենը 12 հայորդի զինվոր՝ իրենց մարտական տեխնիկայով, զինամթերքով: 3 ժամ տևած օրհասական մարտից առաջ, չորս օրերի ընթացքում, այնուամենայնիվ, նրանց հաջողվեց 4500 արծվաշենցիների դուրսբերումը մարտադաշտի վերածված և կղզիացված գյուղից:

Այո, տղաների վերջին մարտը օգոստոսի 8-ին էր և տևեց երեք ժամ: Դիմահար եկող թշնամին հնձվում էր հունիսյան խոտի նման: Շուտով թշնամին փոխեց իր հարձակման տակտիկան: Տղաները չնկատեցին, թե ինչպես երկու տանկ դարանակալ գողի նման խուժեցին թիկունքից և կասեցրին տղաների գրոհը. նրանք ընկան վերջին փամփուշտը դատարկած...

Այսօր այս 12 արծիվների շիրիմներն ամփոփվում են Եռաբլրի գերեզմանոցում. շուրջ երկու ամիս հետո՝ հոկտեմբերի 5-ին միայն հաջողվեց կատարել դիակների փոխանակումը: 12 այս արծիվներից միայն երկուսը՝ գնդի հրամանատարի տեղակալ, թիկունքի գծով մայոր Էդվարդ Ավետիսյանն էր 31 տարեկան և լեյտենանտ Վոլոդյա Դարբինյանը՝ 23 տարեկան, մնացած 10-ի 20-ը դեռ չէր բոլորել:

Անուն առ անուն հիշենք նրանց՝ Արծվաշենի քաջերին, խոնարհվենք նրանց եղբայրական շիրմի առաջ.

Անանիա Վարդանի Սմբատյան

Դավիթ Արամայիսի Միքայելյան

Մխիթար Գևորգի Չիլինգարյան

Տիգրան Գրիգորի Թովմասյան

Սուրեն Լյուդվիգի Եղիազարյան

Հարություն Վուրանգյուլի Աբրահամյան

Կարեն Սերյոժայի Մնացականյան

Ժորիկ Ալբերտի Հակոբյան

Կամո Ռոբերտի Սարիբեկյան

Արմեն Վոլոդյայի Մակարյան:

Նրանց մասին դեռ լեգենդներ են հյուսվելու, որովհետև տակավին ողջ, արդեն լեգենդ էին, նրանց անուններով են կոչելու դպրոցներ ու փողոցներ, մարտական ջոկատներ: